

Sygn. akt III AUa 1206/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus (spr.)
Sędziowie	SSA Antonina Grymel SSA Lena Jachimowska
Protokolant	Dawid Krasowski

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2016 r. w Katowicach

sprawy z odwołania A. K. (A. K.)

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w K.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji ubezpieczonej A. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 27 kwietnia 2016r. sygn. akt X U 1935/15

oddala apelację.

/-/SSA A.Grymel /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1206/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 października 2015r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w K. odmówił A. K. prawa do wojskowej renty rodzinnej od 1 listopada 2015r.

Odwołująca A. K. w odwołaniu od decyzji wniosła o jej zmianę

i przyznanie prawa do renty rodzinnej na dalszy okres, gdyż uzyskała wpis na 9 i 10 semestr studiów magisterskich II stopnia przed ukończeniem 25-ego roku życia; wniosła nadto o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie i powołał się na okoliczności przywołane w uzasadnieniu do zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2016 r. oddalił odwołanie, zasądzając w punkcie 2 na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w K. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił, iż A. K., urodzona (...), do dnia 31 października 2015r. była uprawniona do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym ojcu. Odmowę dalszej wypłaty renty rodzinnej organ rentowy uzasadnił faktem ukończenia przez odwołującą 25 lat nie na ostatnim roku studiów.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy powołał się na treść zaświadczenia wydanego przez Dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki (...) w G. z dnia 8 października 2015r., wskazującego, że A. K. w październiku 2015r. była studentką I roku drugiego semestru studiów stacjonarnych magisterskich II stopnia. Studia trwały trzy semestry. Ubezpieczona zaliczyła semestr pierwszy 9 września 2009r. Zgodnie natomiast z regulaminem studiów Politechniki (...), ostatnim rokiem na studiach magisterskich II stopnia jest semestr trzeci, a programowy termin ukończenia studiów przypada na 30 września 2016r.

Sąd I instancji wskazał nadto, iż odwołująca I stopień studiów ukończyła w styczniu 2015r., a II stopień rozpoczęła w lutym 2015r.; I semestr studiów uzupełniających zaliczyła 9 września 2015r., a II semestr zaliczyła 23 lutego 2016r.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy przywołał treść art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 330 zez zm.), zgodnie z którym renta rodzinna przysługuje członkom rodziny zmarłego emeryta lub rencisty wojskowego - na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 24).

Zgodnie zatem z treścią art. 68 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r. poz. 748 ze zm.), dzieci mają prawo do renty rodzinnej:

1. do ukończenia 16 lat;
2. do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak, niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
3. bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jednocześnie, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów (art. 68 ust. 2).

Sąd I instancji zauważył, iż w rozpoznawanej sprawie pozostawało poza sporem, że odwołująca, pobierająca rentę rodzinną po ojcu, ukończyła 25 lat życia, będąc studentką. Spornym natomiast było, czy odwołująca była wówczas studentką ostatniego roku studiów, co uprawniałoby ją do dalszego pobierania renty rodzinnej - na zasadzie art. 68 ust. 2 cytowanej ustawy.

Sąd Okręgowy oparł się na zaświadczeniu wydanym w dniu 8 października 2015r. przez Dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki (...) w G.

i wskazał, iż ubezpieczona w chwili ukończenia 25 roku życia nie była studentką ostatniego roku studiów wyższych. Do poczynienia takiego ustalenia decydujące znaczenie ma organizacja studiów na uczelni, a zgodnie z regulaminem studiów Politechniki (...), ostatnim rokiem na studiach magisterskich II stopnia jest dopiero semestr trzeci. Sąd Okręgowy podzielił przy tym stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 22 kwietnia 2015r., sygn. akt

III AUa 1280/14, wskazujące, że regulamin studiów musi być uznany za akt prawny konkretyzujący i uściślający znaczenie sformułowania „ostatni rok studiów w szkole wyższej”. W związku z tym, ustalenie ostatniego roku studiów następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów, dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący uczelnię. To regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów kształci się student.

Sąd I instancji wskazał następnie, iż ubezpieczona nie spełnia warunku określonego w treści art. 68 ust. 2 ustawy i tym samym jej roszczenie o wypłatę renty rodzinnej, poczynwszy od 1 listopada 2015r., jest niezasadne. Sąd ten powołał się nadto na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 maja 2014r., sygn. akt

III AUa 1926/13, gdzie wskazano, iż art. 68 cytowanej ustawy opierał się na jednym schemacie roku akademickiego, który zaczynał się na jesieni, a kończył latem następnego roku. Wszelkie wyjątki mogą być interpretowane wyłącznie zawężająco, a nigdy rozszerzająco.

Z tych względów, Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., rozstrzygając o kosztach na zasadzie art. 98 k.p.c. oraz właściwych przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w zakresie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od wyroku wniosła ubezpieczona.

A. K., zastąpiona przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 23 i 24 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, poprzez błędną jego wykładnię, skutkującą uznaniem, że nie spełnia przesłanek do przedłużenia prawa do wojskowej renty rodzinnej, w sytuacji osiągnięcia przez nią 25 lat po zaliczeniu pierwszego semestru studiów II stopnia i uzyskaniu promocji na kolejny semestr (łącznie już 9 semestr studiów), będący ostatnim rokiem studiów w szkole wyższej.

Stawiając powyższy zarzut, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez przyznanie odwołującej prawa do wojskowej renty rodzinnej od dnia 1 listopada 2015r. do dnia 30 września 2016r. oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska apelująca wskazała, iż nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że regulamin studiów może być aktem konkretyzującym i uściślającym sformułowania zawarte w przepisie rangi ustawowej, a Sąd winien dokonać samodzielnej wykładni przepisów art. 68 ust. 2 ustawy emerytalno- rentowej.

Rozpoznając apelację organu rentowego, Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego, zmierzająca do wzruszenia zaskarżonego wyroku, nie zasługuje na uwzględnienie.

Wnioski, jakie z zebranego materiału dowodowego wyciągnął Sąd Okręgowy, są w pełni zgodne z obowiązującym stanem prawnym, a Sąd Apelacyjny je podziela. Nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego zarówno trafność rozstrzygnięcia, jak i rozważania przedstawione na jego uzasadnienie.

Należy tu wskazać, iż Sąd Apelacyjny aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte w postanowieniu z dnia 22 kwietnia 1997r., wydanym do sprawy II UKN 61/97, zam. OSNP 1998/3/104, zgodnie z którym, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego, sporządzonego zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 k.p.c., spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji, to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

Wypada jeszcze raz podkreślić, iż Sąd I instancji powołał właściwe przepisy prawa w zakresie ubezpieczeń społecznych, w oparciu o które przyznawane jest prawo do renty rodzinnej dziecku oraz prawidłowo zinterpretował treść zaświadczenia, wystawionego przez Dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki (...) w G., opierając się na treści regulaminu studiów uczelni.

Nie można zgodzić się z tezą zaprezentowaną w apelacji, iż regulamin studiów nie może być aktem konkretyzującym i uściślającym sformułowania zawarte w przepisie rangi ustawowej.

Regulamin jest wewnętrznym aktem prawnym instytucji posiadającej autonomię - w rozumieniu i w zakresie treści art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012r., poz. 572 ze zm.). Art. 160 ust. 1 cytowanej ustawy stanowi, iż organizacje i tok studiów oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta określa regulamin studiów.

Wynika stąd, iż ustawodawca pozostawił uczelniom swobodę w zakresie - między innymi - ustalania organizacji nauczania. Regulacje zawarte w regulaminie muszą zatem oddziaływać na prawa i obowiązki studenta w zakresie szeroko rozumianego systemu prawa polskiego, w tym w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych. Zbędnym jest w tej sytuacji czynienie odmiennych interpretacji prawnych rozumienia pojęcia „ostatniego roku studiów”, zamieszczonego w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r. poz. 887 ze zm.).

Przypisywaniu takiego znaczenia regulaminu studiów dał wyraz Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 kwietnia 2006r., wydanym do sprawy I UK 265/05, zam. Prawo Pracy 2006/7-8/53, gdzie wskazał, iż w każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów studiuje dany student.

Argumentacja ta została następnie powtórzona w kolejnym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2016r., wydanym do sprawy II UK 82/15, zam. LEX nr 2019547, gdzie stwierdzono, iż ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych następuje przy uwzględnieniu wpisu na ostatni rok studiów, dokonanego na podstawie regulaminu obowiązującego daną uczelnię.

Regulamin Politechniki (...) w G. w § 16 pkt 1 wskazywał, iż rok akademicki rozpoczyna się 1 października i trwa do 30 września następnego roku kalendarzowego, o ile Rektor nie zarządzi inaczej. Zgodnie natomiast z pkt 4 § 16 Regulaminu, szczegółową organizację roku akademickiego ustala Rektor i podaje do wiadomości w terminie do 15 września roku, w którym rozpoczyna się rok akademicki.

Zaświadczenie Dziekana Wydziału Chemicznego z dnia 8 października 2015r. wskazywało, iż zgodnie z Regulaminem studiów, ostatnim rokiem na studiach magisterskich II stopnia jest semestr trzeci.

Sąd Apelacyjny zwrócił się do Dziekana w celu uzyskania informacji, czy Rektor uczelni zarządził inaczej, niż to wynika z treści § 16 pkt 1 Regulaminu, korzystając z prerogatyw przewidzianych w pkt 4 tego §.

Dziekan Wydziału Chemicznego w piśmie z dnia 2 listopada 2016r. potwierdził, iż regulacja w zakresie trwania roku studiów i ich organizacji w roku akademickim 2015/2016 wynikała z Pisma Okólnego Rektora Politechniki (...); Rektor skorzystał tym samym z prerogatywy zawartej w § 16 pkt 4 Regulaminu. Informacja uzyskana od Dziekana nie pozostawiła wątpliwości, iż A. K. ostatni rok studiów rozpoczęła 23 lutego 2016r., co oznacza, iż nie spełniła warunków pozwalających na przyznanie jej prawa do renty rodzinnej na okres od dnia 1 listopada 2015r. do dnia 30 września 2016r.

Konkludując, Sąd Okręgowy prawidłowo stwierdził brak spełnienia przesłanki określonej powołanymi przepisami, co uniemożliwiło zmianę zaskarżonej decyzji.

Uwzględniając powyższe uwagi, Sąd Apelacyjny nie znalazł żadnych podstaw prawnych do zmiany zaskarżonego orzeczenia i po myśli art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji, jako bezzasadnej.

/-/SSA A.Grymel /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR